

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Abonament: 300 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU. ANTAL

Cum și când se va forma o tagmă aleasă de cântăreți bisericești?

În numărul 48, anul V. din „Renașterea” am amintit despre crearea unei școli de cântăreți bisericești în Sibiu și am stăruit în genere asupra importanței înființării școlilor de cântăreți bisericești în Ardeal, dând totodată expresie dorinței de-a avea cât mai curând și în Eparhia noastră la Cluj, o atare școală pentru creșterea viitoarei generații de cantori, cu considerare la necesitatea și importanța lor din punct de vedere educativ și cultural, național-bisericesc.

Iau cu satisfacție la cunoștință nota Redacției, că deocamdată în principiu, s'a luat o hotărâre în recenta conferință protopopească din Eparhia Cluj; cam în sensul dorinței exprimate.

Având odată aceste școli cantonale, cu program bine stabilit și subvenționate de Stat, cași cele din vechiul Regat, este neapărat de mare importanță, chestia recrutării elementelor cu vocațiune, pentru frumoasa misiune de însoțitori indispensabili a-i preotului în oficierea tuturor serviciilor bisericești.

Preotului, în primul rând, îi incumbă datoria de a se îngriji de alegerea și trimiterea la aceste școli speciale, a tinerilor vrednici, cu aptitudini sufletești alese și talentați, pe cari mai ușor îi poate afla între adulții absolvenți de școlile primare ori cu câteva clase de liceu, cari vor să îmbrățișeze cariera cantorală, sau chiar artistică muzicală, începându-și aci primele studii.

Această alegere o poate face preotul mai cu reușită în conțelegere cu învățătorul, care în școală are ocazie să-și cunoască băieții blăjini, fără porniri înăscute și în-

zestrați cu darul vocii și azului, calități reclamate de această carieră.

După îndrumările și îndemnul preotului, în acord cu învățătorul, câștigându-se învoirea părinților, cari trebuie să mai contribuie și cu sprijinul material, se va putea recruta un număr considerabil de astfel de elemente potrivite pentru serviciul cantoral, dintre cari elemente apoi să se poată face ultima selecțiune, cu ocazia examenului de primire în școală.

În acest mod, preotul cu învățătorul, ar îndeplini primul act determinat în calea creerii și formării viitoarei generații de cântăreți bisericești, profesioniști.

Prin acest cântăreț de profesie specializat, se vor generaliza noile cântări bisericești, cele vechi se vor îndrepta și cisela, se vor putea înființa coruri bisericești în toate comunele, și astfel cantorul va putea înlocui pe vechiul dascăl cu școală, instruând pe amatorii de cântare bisericească diferite și variate melodii.

Vor mai putea contribui prin executarea corectă a cântărilor, la îndreptarea prozodiei, la buna accentuare și pronunțare a textului cântărilor bisericești, ce în prezent încă lasă mult de dorit, în lipsa de instructori cu pregătire specială.

Adevărat, că orișice învățătură și școală necesară pentru pregătirea unei cariere, e împreună cu multe jertfe materiale și cu mari greutăți până la terminarea ei, și pe mulți înzestrați cu aptitudini înăscute, — dela sate mai ales, — îi sperie și îi abate dela primul pas, rămânând robii conservativismului caracteristic la țărani noștri, aproape în toate manifestările lui.

Tocmai din cauza acestui conservativism oamenii dela sate au nevoie de îndemnul, încurajarea și de sprijinirea intelectualilor și în special a preotului.

Însuși canoanele impun mai marilor bisericii, îndatorirea de a se îngriji, ca în toate comunele să fie cântăreți bisericești, cari să execute cu evlavie, cu sfințenie și în mod cuviincios cântările bisericești, și a se îngriji de cultivarea lor. Dar pe lângă sprijinul mai marilor bisericii, preotul bisericii are în primul rând îndatorirea și posibilitatea de a recomanda și trimite elementele cunoscute de bune, spre a fi pregătite pentru cariera de cântăreți. Să sperăm că pentru indivizi apti, din familii mai sărace, lipsite de mijloace, cari ar putea cu timpul să devină folositorii credinței, bisericii și neamului, se va găsi și sprijinul necesar, fie din un fond bisericesc, fie dela stat, oraș, dela comuna sa natală, ca ajutor sub titlu de bursă, pentru a nu lăsa să se ingroape talentele eventuale, de cari multe pier în neștire la sate mai ales.

E și păcat a nu depune cuvenită străduință prin îndemnul și sprijinul eficace pentru ridicarea talentului muzical descoperit, și a nu-i da prilejul de-a se desvolta și validata, în primul rând în școala de cântăreți, unde validitându-se mai întâi să i se poată deschide drumul spre studii de specialitate mai înalte.

Câte talente nu s'au remarcat chiar între studenții teologi, între elevi de școli normale sau Seminarii, cari abea la terminarea carierei lor, descoperind talentul, au apucat drumul glorios al artei.

Fiind la noi cântarea bisericească artistică și corală, abea în desvoltare, vom avea încă mult de progresat pe teren cultural muzical bisericesc.

Dar ca să revin la obiectul proșus, deocamdată avem nevoie de o tagmă binepregătită de cântăreți bisericești, cu studii speciale pe terenul muzicii bisericești, mai ales la noi unde în cultul divin, muzica vocală este elementul de competenție.

Iată de ce am accentuat că între meritele pe cari le poate câștiga preotul în activitatea sa pastorală, se poate număra și acesta, prin contribuirea formării unei tagme alese de cântăreți bisericești, prin indem-

nul și inițiativa de a se forma și crea fonduri potrivite pentru sprijinirea și ajutorarea elevilor meritoși, ca viitori cântăreți bisericești.

În special copiii cantorilor actuali, cari nutresc dragostea în familie, față de cele bisericești având aptitudini muzicale, vor putea fi îndrumați cu succes pentru îmbrățișarea carierei de cantor bisericesc.

Cât de importante sunt calitățile sufletești și educația familiară a viitorilor cântăreți bisericești, se remarcă din obligațiile morale impuse de dreptul bisericesc cântăreților bisericești, cuprinse în dispozițiile canonului 43 apostolesc, în care se spune că: „dacă cetitorii sau cântăreții vor juca în cărți și vor petrece în beții, să înceteze ori să se afurisească, adecă să se lipsească de chemare și să se degradeze în rândul mirenilor“. Mai departe competența regulamentului de procedură al instanțelor disciplinare și judecătorești al Bisericii ortodoxe române, se estinde și asupra cântăreților și paraclisierilor, cari pentru abateri și delictе disciplinare cad sub aceleași pedepse și sancțiuni ca și preoții.

Vedem deci că atât în trecut, cât și în prezent, cântăreții bisericești, ca însoțitori ai preotului în serviciile divine, sunt supuși aceluiași legi morale.

Asigurându-se viitorul cantorului bisericesc și materialicește, se creiază o carieră sigură și rentabilă la sate și orașe, alături de cea a preotului. Urmează apoi chestia organizării tagmei cântăreților, prin formarea unei Asociațiuni ca cea din vechiul Reșat, cu un organ de publicitate, punându-se astfel baze solide existenței și viitorului cântăreților bisericești de profesie.

Dacă preotul pătruns de importanța educativă, religioasă, culturală a tagmei cântăreților bisericești, bine pregătiți și formați, va ști în acord cu învățătorul să ușureze greutatea recrutării elementelor talentate dela sate, pentru a fi educate în școlile de cântăreți bisericești, atunci vom putea spera în formarea unei tagme alese de cantori bisericești și vom putea privi cu nădejdi sigure spre viitorul progres cultural, muzical, bisericesc al neamului nostru românesc.

Dr. V. Petrașcu.

Puterea credinții

Mat. XV, 21—28.

O muiere cananeancă, a cărei fiică cumplit se chinuia în patul zăcării, s'a luat într'o bună zi după Isus. Știa muierea că Isus e străin de neamul ei după partea Sa omenească; dar durerea ce-o simțea pentru suferința copilului său a aruncat-o la picioarele Făcătorului de minuni din Nazaretul Galileii și cu toată încercarea la care a fost supusă, nădejdea numai în ajutorul Acestuia și-a pus-o.

Iar mântuirea nu a întârziat.

„O, muiere, mare este credința ta. Fie tie precum dorești!“... a zis Domnul.

Și din acel ceas s'a tămăduit flică ei.

Credința a fost pentru această muiere izvorul mângâierii și ajutorului ei. Credința a fost sortită de Fiul lui Dumnezeu să fie și să rămână pururea izvorul mângâierii și ajutorului pentru toți adepții sinceri ai învățăturilor Sale.

Florile și iarba se vestejesc și se uscă, dacă soarele își revărsă uneori vara arșița sa nesuferită pe pământul stors de apă. Pe când pomul înalt rămâne verde și în viață. De ce? Pentru că întinsele și puternicele sale rădăcini merg adânc în pământul umed și plin de hrană!

Asemenea se întâmplă și cu sufletele credincioșilor. Sunt unele cari cad la cea dintâi adiere a focului aprins al ispitelor. Sunt însă și altele cari rămân tari și neînfrânte, răspândesc numai înviorare și veselie în jurul lor. De ce? Pentru că rădăcinile lor merg adânc în făgăduințele scumpe ale credinții.

O mare și puternică cetate, bogată și plină de toate roadele pământului se ridică odinioară mândră pe un șes întins: era Ierihonul, cetatea și cheia țării făgăduite. Zile dearândul oastea lui Izrail o înconjură pentru ca s'o cucerească. Preoți, în haine de sărbătoare, purtând sicriul legii pe brațe pășiau în fruntea cuceritorilor îmbărbătându-i. Dar izbânda tot nu sosea.

Tăcere adâncă a fost pus stăpânire peste conducători și oșteni. Totuși însă n'au încetat să-și ducă înainte calea în jurul cetății. Și iată că în ziua a șaptea, după atâta răbdare și osteneală, tăcerea este ruptă

și strigăte de bucurie vestesc prăbușirea zidurilor și căderea cetății.

Cetatea a fost luată; dar nici cu puterea, nici cu tăria omenească, ci cu brațul neînfrânt al Domnului. La grea încercare au fost supuși luptătorii. Zi și noapte au fost nevoiți să pășască cu arma în mână în jurul cetății dușmane. Dar această grea încercare a fost în primul rând o încercare de credință. Numai înarmați cu această pavază și-au putut continua cu stăruință calea și n'au șovăit nici o clipă că biruința a lor va fi, și-a lor a și rămas.

Cetatea Ierihonului a căzut prin credință!

Oare ce înseamnă viața omului? Nu-i și aceasta un lung drum împrejurul vreunui Ierihon, împrejurul vreunei cetăți a nădejzii și a așteptării întru îndeplinirea dorințelor? Nu alergăm oare zi de zi noi, făpturi sermane și neînsemnate cu îngrijorare așteptând vr'un semn al căderii cetății pe care o împresorăm? Și „*până când, o Doamne, până când?*“... ni-se tânguește suspinând sufletul. — „*Numai statornic înainte, frate; mergi tot înainte în credință*“, răspunde acesta. — „*Tot cel care rabdă până în sfârșit și ziua biruinții o va vedea!*“

Nimeni nu ar putea dovedi dacă prietenii îi sunt într'adevăr prieteni; dar omul are credința tare, îi crede că sunt astfel și se simte fericit. Nimeni n'ar putea dovedi cu hotărâre dacă soția îi este credincioasă, sau dacă copiii cari îi cer hrana îl iubesc cu adevărat. Dar el îi crede că's așa precum îi spun și se simte mulțumit.

Fără de credință deci viața omului n'ar fi decât un iad, un pustiu sterp și lipsit de roade. În cele mai grele împrejurări de viață, Fiul lui Dumnezeu a căutat să imprime în adâncul sufletelor ascultătorilor Săi importanța acestei misterioase taine, a biruinții și a succesului. *Mulți au văzut și n'au crezut, fericiți sunt însă cei ce n'au văzut și au crezut!*¹⁾

Biruiitorul păgân când a intrat în Ierusalim, s'a repezit să vadă ce se află în Sfânta Sfintelor. Spre neplăcuta sa surprindere însă n'a găsit nimic! La fel se întâmplă și cu mulți dintre oamenii, cari cu nerăbdare se aruncă asupra tainelor dumnezeiești pentru a le vedea. Dar nu văd nimic și se întorc mai rău decum s'au

¹⁾ Ioan, XX. 29.

pornit. Ei nu-și dau sama de un lucru. Cel care dorește să vadă lucruri spirituale, mai întâi *Spiritul lui Dumnezeu*, care să-i deschidă ochii, trebuie să-l aibă.

„Cui să asemănăm credința“, se întreabă un înțelept părinte al bisericii; ¹⁾ „asemenea este ea unui stăpân, care întovărășit de sluga sa merge spre palatul împărațesc. Amândoi merg împreună pe cale, amândoi intră pe poarta cea mare, amândoi urcă treptele ce duc la intrarea în salonul imperial. Dar ajunși aici, stăpânul intră înlăuntru pentru a vedea și celelalte încăperi, pe când sluga rămâne afară.

La fel pășesc deobicei împreună mintea și credința. Amândouă pășesc alături pe ulițele lumii celei văzute, urcă chiar treptele ce duc la întemeierea lucrurilor. Pășesc împreună pe această cale pentru că tot ce învață credința despre acestea, le vede și le mărturisește și mintea.

Ajung însă amândouă și la poarta sanctuarului, la poarta locului sfinteniei. Ce să vezi? Mintea rămâne afară și numai credința singură poate pătrunde înlăuntru. Numai credința singură poate vedea pe lângă cele văzute și pe cele nevăzute; ba ea pășește chiar până aproape de scaunul dumnezeesc pătrunzând dela un capăt la altul necuprinsul și necunoscutul care i-se descopere“.....

Iată puterea credinții!

Pentru această stăpână care pretutindene străbate, pentru această credință care tărâmurii necunoscute le pătrunde, adevărații credincioși creștini au suferit chinuri, foame, frig, sau chiar moartea. Prin credință mari păcătoși au devenit sfinți; bărbați, muleri și copii au înfruntat suferințele cele mai grozave. În desăvârșită credință sfinții mucenici au pășit în jurul Ierihonului-păcatului și l-au biruit! În desăvârșită credință l-a urmat și muierea cananeancă pe Isus când i-a cerut ajutorul și nădejdea nu i-a fost înșelată.

Mare și nepătrunsă taină a succesului și a biruinții; dar câți nu sunt cari o ocolesc și nu sunt vrednici să o stăpânească!

I. V.

¹⁾ Scherer, Bibl. f. Prediger, E. L. II, p. 369.

Secta unitară din Transilvania.

Expunere istorică și combatere din punct de vedere dogmatic ortodox.

(Teză de licență.)

de A. GLIGA.

IX.

Dogma creațiunii

Unitarii susțin la fel ca și noi că Dumnezeu a creat lumea atât cea vizibilă cât și cea invizibilă. Se ocupă mai mult însă de creațiunea omului. Acest om creat „după chipul și asemănarea Sa“ constă din trup și suflet are și deplină libertate și și-o întrebuintează fiecare cum crede de bine. Predestinația nu o contrazice purtarea nici unuia, pentru că Dumnezeu a știut din veci cari oameni vor fi buni și cari răi, și numai conform științei acesteia i-a creat buni sau răi. Ajutorul lui Dumnezeu stă totdeauna în consonanță cu firea trupului și sufletului omului.

Despre ingeri

Dogma despre ingeri și mai ales relațiunile ingerilor între olaltă a fost obiectul multor discuții la unitari. Ei admit în general mai multe clase de ingeri în înțeles mai vag, a-le clasifica pe acestea în anumite clase speciale însă, — niciodată.

Biserica noastră ortodoxă ne spune că există o deosebire sigură între ingeri, o deosebire a puterilor și perfecțiunilor lor naturale. Aceasta a spus-o la sinodul V. ecumenic din Constantinopol contra origeniștilor cari susțineau că ingerii au fost creați de Dumnezeu asemenea. Ea a spus că sunt mai multe clase sau trepte originale, urmând sfântului Dionisie Areopagitul, că ingerii se impart în nouă cete și acestea nouă în trei clase. În prima clasă se află aceia cari sunt mai aproape de Dumnezeu, adica: 1. Scaunele, 2. Cheruvimii și 3. Serafimii. În a II-a clasă: 4. Stăpâniile, 5. Domniile și 6. Puterile. În a III-a clasă: 7. Ingerii, 8. Arhangeli și 9. Începătoriile.

Unitarii mai afirmă că a spune că fiecare om are un inger păzitor, este iarăși ceva prea cutezător și nu e permis a statori ceva precis.

Biserica noastră însă spune, că a dat fiecărui creștin în special câte un inger păzitor pe baza următoarelor citate: Ps. 33,

8. „Ingerul Domnului se va tăbări împrejurul celor ce se tem de dânsul“. Ps. 90, 10—11. „Nu vor veni către tine rele și bătaia nu se va apropia întru casa ta că ingerilor săi va porunci pentru tine, ca să te păziască întru toate căile tale.“ Mt. 18, 10. „Căutați să nu urgisiți pe unul dintre cei mai mici, că vă zic vouă, că ingerii lor în ceriuri văd pururea fața Părintelui meu celui ceresc“.

La Genesă 4, gl. 16, se spune că Iacov a avut ingerul său păzitor, Ap. Pavel (ep. c. Evrei) spune: „au nu sunt toți ingerii spirite servitoare, ce se trimit spre serviciul acelor-a, ce vor să moștenească mântuirea“.

Sfinții părinți învață că ingerul păzitor este totdeauna pe lângă cel ce trăiește în frica lui Dumnezeu, dacă însă trăiește o viață păcătoasă, atunci cu această viață a lungă ingerii dela sine.

Unitarii spun, că ingerii precum și sfinții nu trebuie învredniciți cu onoare religioasă (vallásos tisztelettel illetni), pentru că venerarea lor, chemarea lor întru ajutor, sau închinarea lor, ar fi chiar o călcare a poruncilor dumnezeiești.

Doctrina noastră e alta: Conf. ort. part. I. la întreb. 20 răspunde: „Cunoscând noi dară cum ne ajută ingerii și sunt prestatori pentru noi, pentru aceea îi chemăm în toate rugăciunile noastre întru ajutor și mai ales pe ingerul nostru păzitor, ca să roage pe Dumnezeu pentru noi“. Fiind ingerii „amicii cei mai intimi a lui Dumnezeu“ și fiind că servesc omenimei — se cuvine să se onoreze. Acest lucru ni-l arată și sf. Scr. la Isus Navi 5, 13: Isus Navi a căzut cu fața la pământ înaintea ingerului ce s'a arătat lui și s'a închinat lui zicând: „Stăpâne, ce poruncești servului tău?“ Despre Gideron știm că s'a închinat până la pământ ingerului ce i-s'a arătat. La Ioan (Apoc. 22, 8) „Și cu Ioan văzând și auzind acestea am căzut înaintea picioarelor ingerului, ce-mi arăta mie aceste ca să mă înclin. Onoarea ingerilor o recunoaște și sf. trad. prin praxa bisericii de a onora pe ingeri în zile anumite prin diferite cântări de laude și apoi prin îndreptarea rugăciunilor anumite către ei cerând scutul precum și mijlocirea la Dumnezeu. Sinodul al VII. stabilește în mod clar că se cuvine a o-

nora și a lăuda cetele ingerești și a cere dela ele intervenirea lor la Dumnezeu.

Doctrina despre păcat

Păcatul este călcarea legii dumnezeiești. Păcatul personal este după unitari fapta fiecăruia. Păcatul a intrat după ei în lume prin Adam, care a mâncat liber și cu voia din pomul cel oprit (Rom. 5, 12). Prin această călcare păcatul nu a trecut asupra întregii omeniri, ci a rămas un păcat personal al lui Adam și al Evei, căci păcatul ca faptă personală nu poate trece la alt om, afară doar dacă-l imită. Nici chiar la judecătorii lumesti nu sunt obligați copiii a răspunde pentru faptele părinților. Astfel nici din partea lui Dumnezeu nu ni-se poate da un suflet păcătos.

Deci păcatului lui Adam urmașii în nici într'un chip nu i-au fost cauza și nici pătași, pentru că celor ce nu există nu li-se pot atribui fapte săvârșite mult înainte de nașterea lor. Nu li-se poate atribui o învoire tacită acelor-a cari nici nu s'ar fi putut învoi la așa ceva.

Dintre urmași nici unul nu știe despre sine că ar fi păcătuț în Adam; nimeni nu să supără de păcatul lui Adam, ca și când el însuși l'ar fi săvârșit și nici nu se gândeste la pedepsirea sau iertarea lui. Dacă oamenii nu au păcătuț în Adam, nici nu li-se poate atribui și lor păcatul lui; pentru că acea faptă care pe alți oameni nu i-a împedecat nici nu se socotește. Păcatele nu trec mai departe de făptuitori. Dacă suntem muritori suntem conform firei noastre supuse tuturor slăbiciunilor și nu în urma căderii în păcat.

În cele următoare vom arăta partea defectuoasă a dogmei unitarilor despre păcat.

Ne așteptam mai repede să susțină la fel cu reformatorii, să recunoască păcatul strămoșesc, să măriască urmările lui, dar nu să spună că nici nu există ci este un păcat propriu a lui Adam. Unitarii au aici aceeași credință cu Pelagianii, Arminianii și Socinianii, cari deasemenea neagă realitatea păcatului original.

Credința noastră e însă cu totul alta: Noi recunoaștem și susținem existența păcatului original care se numește și ereditar, fiindcă trece la toți oamenii ca o ereditate în urma descendenței naturale. Conf.

ort. part. I. răspunde la întrebarea 24 așa: „Precum toți oamenii erau în starea nevinovăției în Adam, așa păcătuiind el, toți au păcătuit împreună cu dânsul și s'au așezat în starea păcatului. Păcatul strămoșesc nu se poate șterge prin nici un fel de căință, se șterge numai prin grația lui Dumnezeu, prin încorporarea lui Isus Christos și prin vărsarea sângelui său celui prețios; și aceasta se efectuește prin sacramentul sfântului botez.” Iar în conf. patriarhilor orientali art. VI. se mărturisește: „Noi credem că omul cel prim creat de Dumnezeu a căzut în raiu, căci nerecunoscând porunca lui Dumnezeu a călcat-o la consiliul cel înșelător al șarpelui și de aici a proeșit păcatul original“.

Biserica noastră face chiar deosebire între păcatul însuși și urmările lui. Sub păcat original înțelegem deci o abatere, dela o poruncă a lui Dumnezeu, făptuită în raiu de protopărinți și care dela ei se transmite la toți urmașii lor pe calea nașterii naturale. Dogma aceasta are temei sigur și în sf. Scriptură.

(Va urma)

Catedrala trebuie terminată.

În loc de o bisericuță umilă, Clujul are nevoie de o catedrală impunătoare.

O bisericuță într'o uliță retrasă, mai priemește și astăzi în încăperea-i mică credincioșii ortodoksi ai Clujului. Arama unui clopot timid, împrăștie par'că și acum umilirea nu de mult a unui neam persecutat până și în biserică lui. Clujul aristocrației maghiare, cu atâtea biserici impunătoare cu ziduri înegrite de vreme — reflexul multor secole — se împotriveau ca în acest oraș, să aibă și românii un altar ridicat demn, la care să se închine. O prigoană împotriva acelor cari odinioară avuseră aici o episcopie, Episcopia Clujului, Vadului și Feleacului, întemeiată de voevodul Ștefan cel Mare și Sfânt. . . .

Nu era nevoie de ziduri, nici de clopote sunătoare, nici de altare cu sfinți de marmoră sau gyps, ci de o biserică interioară a conștiinții românești pornită din adâncurile acestui pământ în care erau îngropăți smeriții și fără cripte cu embleme, țărani și de pe munți și de pe șesuri, vlădici și

preoți valahi săraci și apostolii purtători de letopisături. Și așa a fost în tot cuprinsul acestui Ardeal. De aceea aici nu sunt mănăstirile cum le are Bucovina, ci unde te uiți, în toate satele, bisericuțele de lemn sunt închircite, alungate la coada satului. Dreptatea divină, însă, nu poate fi niciodată împiedecată nici cu arme, nici cu ziduri chinezești ridicate de stăpânitorii cruzi. După veacuri de înghenunchere istorică, adevărul împrăștie norii grei de asuprire. Episcopia Clujului, Vadului și a Feleacului, reînvie. În Clujul obidirilor de până mai ieri, episcopia lui Ștefan cel Mare ia ființă. Cel întâi episcop după unirea tuturor românilor, se sui pe scaunul de prinț al bisericii, Prea Sf. Sa Nicolae Ivan. Bisericuța umilă din ulița tăcută, a devenit episcopie. O episcopie înghemuită, la marginea orașului, unde nu se pot aduna decât două sute de credincioși. Clopotul sărac și azi sună într'o dungă o melodie de jale milenară. În acest dăngăt e și mustrare.

Demnitatea noastră națională nu mai poate îngădii ca în Clujul cu atâtea biserici impunătoare maghiare, biserică ortodoxă să fie ca și o biserică dintr'un sat primitiv. Civilizația de acum trebuie să dea mai multă luare-aminte așezământului Dumnezeesc, bisericii strămoșești, aceea care ne-a păstrat neclintit caracterul etnic românesc. Și prin stăruința Prea Sfinției Sale episcopul Ivan, cu câțiva ani în urmă, s'a pus temelia noii catedrale episcopești la Cluj. Va fi o lucrare de artă. Zidurile, însă, se ridică greu. Nu sunt bani. Și nepăsarea noastră e mare. O nepăsare și din partea Statului cătră tot ce-i sănătos. Acei din public cari ar voi să contribuie cu obolul lor n'au, iar acei cari posedă averi sunt reci față de biserică. A scăzut simțul religios. Și așa nu e bine. Nu e bine pentru demnitatea noastră națională, ca, în Capitala Ardealului, cu greu, prea cu greu, să se înalțe piatra cioplită a catedralei. Sacrificiul pentru biserică trebuie și acum. Creștinismul ne va mântui întotdeauna. Înțelepciunea trecutului să ne fie pildă. Pe aceste meleaguri a existat, cu secolii în urmă, o episcopie, avem datoria să o întruchipăm și în Casa Domnului. Nu mai cadreză cu drepturile istorice ce le-am câștigat prin jertfa cea mai mare a popo-

rului român, ca în Clujul aspirațiilor naționale să mai avem o bisericuță, într-o stradă dosnică.

În catedrala ortodoxă, trebuie să răsune imnurile de slavă către Dumnezeu, cât mai în grabă, ca o recunoștință față de minunea Lui. Așa ni-au învățat părinții și prin credința lor avem Episcopia Clujului, Vadului și Feleacului reînăscută aici.

Const. Cehan-Racovița.

(Din ziarul „Politica“)

CRONICĂ

Predică în biserica-catedrală din Cluj. În ziua de Duminică, 22 Ianuarie va predica: Pr. *Atanasie Popa*, profesor la Școala Normală.

Unde slujești, acolo să și locuiești. Ministerul instrucțiunii, la numirea profesorilor Facultății de teologie din Chișinău, a pus condiție, ca fiecare profesor să se mute în orașul Chișinău, nu să locuiască în București, — ca până acuma — și să facă slujbă în capitala Basarabiei. E o măsură foarte înțeleaptă și urmările ei bune se vor vedea, dacă dl. Ministru al Instrucțiunii ar estinde această măsură și asupra celorlalți profesori, cari au de pildă o slujbă la București și o catedră la Cluj sau la Sibiu.

Atragem cuvenita atențiune confrăților preoți, asupra cuvintelor de învățătură a evangheliilor duminicale, scrise de distinsul nostru colaborator Dr. I. Vască, profesor la Academia teologică. Aceste cuvinte pe cât se va putea vor apare totdeauna cu două săptămâni înainte, ca preoții noștri să le poată folosi la întocmirea predicilor. În numărul acesta scrie despre „Puterea credinței“, pentru Duminica Căminului.

Petrecere fără băutură alcoolică. Societățile antialcoolice din suburbiile Cernăușilor au aranjat de Bobotează, în una din cele mai spațioase sale din oraș o foarte reușită petrecere, fără nici un pic de băutură alcoolică. Și totuși lumea a petrecut admirabil. A fost o petrecere originală și plină de învățături. Să dea Dumnezeu să fie de bun augur și să găsească imitatori și în alte părți.

Căminul preoțesc din Cluj, s'a mutat din strada Iuliu Maniu 31, la Internatul Academiei teologice, în strada Bălcescu 21. În locul unde a fost căminul preoțesc, este acum biroul revizoratului eparhial și redacția revistei „Renașterea“.

Speculă jidovească. Aflăm din izvor absolut autentic, că unii comercianți evrei au anunțat pagube de 100 și 1000 ori mai mari, ca cele avute prin devastările studențești. Chiar și unele comunități evreiești au indicat astfel de înșelătorii — dar li-s'a dat de urmă. Și pentru acești nemernici ordinari să nu fie în Codul criminal nici un §. O mare păcătoșenie a autorităților dacă vor tolera și aceasta blăstămăție evreiască.

— **Preoții au viața cea mai lungă.** Un medic francez, făcând cercetări pentru a afla ce fel de ocupațiune înrăurește mai mult asupra lungimii-vieții omenești, a constatat următoarele: Din 1000 de oameni de 70 ani, cu diferite ocupații: 43 sânt preoți, 40 agricultori, 33 industriași, 32 ofițeri, 29 advocați sau ingineri, 26 profesori și învățători, 24 medici ș. a. m. d. — Agricultorii ar putea avea cea mai lungă viață, dacă ar trăi mai igienic, și în deosebi dacă n'ar consuma prea multă băutură alcoolică.

Consistoriul spiritual militar. S'a instituit un Consistor spiritual militar pe anul 1928, cu începerea dela 1 Ianuarie 1928 până la 31 Decembrie 1928 și au fost numiți membri următorii preoți militari: Preot-colonel Serafin Iosif, dela corpul VII armată, președinte. Membrii: Preot-căpitan Stroea Ioan dela div. 1 infanterie; preot-căpitan Mateescu V. dela div. 3 infanterie; preot-căpitan Georgescu N. Gh. dela div. 4 infanterie; preot-căpitan Popescu Matei dela div. 5 infanterie. Secretar: Preot-căp. Maniu Silviu dela reg. 91 infanterie. Preot acuzator pe anul 1928 a fost numit preotul maior Danciu I. dela corpul VII. Ședințele Consistoriului spiritual militar se vor ține la Episcopatul militar în Alba-Iulia.

— **În interesul său propriu fiecare bolnav,** care caută vindecare de astmă, boli de plămâni și asemenea, cere să se servească de ofertul firmei Puhlmann & Co., Berlin 823, Müggelstrasse 25—25/a, existentă de mulți ani și bine cunoscută, și cere broșură gratuită și ilustrată. — Luați în seamă anunțul de pe pagina 8 a revistei.

— **Câți oameni mor zilnic.** O statistică alcătuită de un învățat german ne arată că în fiecare an ar muri pe toată suprafața pământului 33 milioane de inși,

ceeace ar face 91.534 decese pe zi, 3.730 pe fiecare oră și 62 pe minut, adică unul pe secundă.

Moartea maestrului Kiriac. Duminică seara 8 Ianuarie a încetat din viață, la locuința sa din str. general Angelescu 117, cunoscutul compozitor D. G. Kiriac, fondatorul și directorul societății corale „Carmen“, profesor la conservatorul din București, membru al Ateneului. Profesorul Kiriac a educat numeroase generațiuni de elevi și prin muncă desfășurată în cursul anilor, a dezvoltat mult gustul pentru muzica populară românească. Au rămas dela el foarte multe coruri, mai ales populare. El este marele maestru al cântecelor românești și al muzicii populare românești. S'a stins în vârstă de 60 ani lăsând amintiri frumoase și o operă bogată.

	PARTEA OFICIALĂ	
--	------------------------	---

Nr. 118—1928.

Ordin-Circular.

În conformitate cu dispozițiile legilor noastre bisericești în vigoare dispunem, ca până la 15 Februarie c. preoții noștri să promoveze la oficiile protopopești datele statistice parohiale pe anul 1927. Pentru compunerea acestor date se va ținea seamă de rubricile din circulariul nostru Nr 7199 din anul trecut, care s'a tipărit și care este în arhiva fiecărui preot.

Preoții noștri vor răspunde la toate întrebările din acel circular, arătând situația bisericească și culturală din parohia lor la 31 Decembrie 1927.

P. On. D. protopopi vor înainta rapoartele preoților în cursul lui Februarie la Consiliul eparhial, pe lângă un raport asupra situației generale din tract.

Preoților cari nu vor satisface acestei îndatoriri până la 15 Februarie li-se vor aplica sancțiunile convenite. P. O. D. protopopi vor trimite delegați speciali la preoții neglijenți, ca să strângă datele cerute. Spesele acestor delegați ni-se vor comunica și se vor reținea din salariul respectivilor preoți vinovați.

Observăm, că toate datele statistice vor avea să corespundă întru toate situației reale din parohii, făcând legătură cu cele din anul trecut.

Cluj, 10 Ianuarie 1928.

Consiliul Eparhial.

SE POATE VINDECA BOALA DE PLĂMÂNI?

Chestiunea aceasta de cea mai mare importanță interesează pe toți, cari suferă de **astmă, tuberculoză de plămâni și laringe, oftică, cathar de plămâni (Apcitis), tuse sau răgușeală cronică, bronchită etc.** și nu au fost vindecați până acuma. Toți acești bolnavi primesc dela noi **absolut gratis o carte ilustrată** din pana d-lui *Dr. med. Guttmann*, fost medic-șef la sanatoriul Finseň, cu următorul cuprins: „**Se poate vindeca boala de plămâni?**“ — Spre a da ocaziune bolnavilor a se lămuri despre felul suferințelor lor, ne-am hotărît a trimite oricui cartea susnumită **fără orice spese în folosul tuturor.**

Trimiteți o carte poștală cu exactă adresă:

PUHLMANN & CO,
BERLIN, 823, Müggelstrasse 25—25/a.

Nr. 517—927

3—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de clasa I. *Războieni-Cetate*, din protopopiatul Turda, devenită vacantă prin numirea fostului paroh de capelan protopopesc, se publică concurs cu termin deschis de 30 zile, dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele sunt următoarele:

1. Salarul legal dela Stat.
2. Locuință în natură cu toate supraedificatele corăspunzătoare.
3. Sesiunea paroh. 32 jug. loc cultivabil.
4. Dela 167 familii câte $\frac{2}{3}$ ferdele de cueuruz și zi de lucru, iar $\frac{1}{3}$ cômpe cômpe cantorului și crâșnicului.
5. Venitele stolare uzitate conform răcerințelor timpului.

Reflectanții își vor înainta cererile lor concursuale justificate în ordine subsemnatului oficiu protopopesc și cu prealabila aprobare a acestuia se vor putea prezenta în parohie spre a cuvânta, a săvârși și liturgie și a face cunoștință cu poporul.

Turda, 15 Decembrie 1927.

Oficiul protop. în conțelegere cu consiliul parohial.
Jovian Murășian, protopop.